7/3869

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın **Prof. Sami GÜÇLÜ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 13.10.2004

Emin ŞİRİN
İstanbul MİLLETVEKİLİ

Konya Ovası'nın sulanması ile ilgili olarak, DSİ Genel Müdürü Sayın Veysel Eroğlu'na, 24.06.2003 tarihinde bir mektup yazarak, aşağıdaki konuda bilgi verilmesi rica edilmiştir:

"Manavgat suyunun toplanarak tatlı su olarak kullanılması ve ihraç edilmesi konusunda yapılan büyük yatırımlar tamamlanmış vaziyette. Buna mukabil, ihracat için herhangi bir anlaşma yapılamadı. Muhtemel alıcıların teklif ettikleri fiyat da son derece düşük.

Bu durumda, toplama barajındaki suyun terfi ettirilerek, Konya Ovası'nın sulanmasında kullanılması neden düşünülmüyor? Konya Ovası'nın sulanır hale getirilmesi, müthiş bir kalkınma imkanı sağlayacak ve önemli bir katma değer meydana getirecektir. Herhalükarda Manavgat suyunun asgari yarısının (diğer yarısı ihraç edilirken) Konya Ovası sulamasında kullanılması katma değer olarak Türk ekonomisine suyun ihraç edilmesinden çok daha büyük faydalar sağlayacaktır.

Böyle bir proje etüd edilmiş midir? Etüd edilmesi düşünülmekte midir?"

DSİ Genel Müdürü'ne gönderilen mektubun kopyaları, bilgi için Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Doç.Dr. Abdüllatif Şener, Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler, Sayın Konya ve Karaman Milletvekilleri ile DPT Müsteşarı Sayın Ahmet Tıktık'a da gönderilmiştir.

Aynı konuyla ilgili olarak, 15.08.2003 tarihinde Veysel Eroğlu'ndan gelen cevabın yetersiz bulunması üzerine, aşağıdaki mektup DSİ Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir:

"Manavgat Çayı sularının bir kısmının terfi ettirilerek, Konya Ovası'nın sulanması konusunda bana yollamış olduğunuz 31.07.2003 tarihli yazınızı aldım.

Yazınızda Manavgat Çayı sularının Konya Ovası'na terfi edilmesinin teknik ve ekonomik açıdan mümkün görülmediğini söylemişsiniz. Tenzih ederek, müsadenizle bu konuda ikna olmadığımı belirtmek isterim. Zira, verilen bilgilerde teknik ve ekonomik açıdan neden böyle bir projenin yapılmayacağını anlayabilmiş değilim.

Yazınızın ikinci parafrafında, 'Konya Ovaları Projeleri" adı altında bu havzalarda 6 059 hm küp su potansiyelinin ve 5 961 058 ha toprak kaynağının bulunduğu bölgede 2 651 178 ha sulanabilir arazi olup, bunun 1 060 997 ha'sının DSİ tarafından etüd edildiğini, etüd edilen kısımdan takriben yarısının ekonomik olarak sulanabilir arazi olarak tespit edildiğini ve gerçekleştirilmiş olan projelerle takriben 373 000 ha'sının işletmeye açılmış olduğunu belirtmektesiniz.

7/3869

Verdiğiniz izahatlardan daha takriben 1 600 000 hektar arazinin etüdlerinin yapılmamış olduğu, etüdleri yapılmış olduğu halde, ekonomik olarak sulanabilir arazi olarak tespit edilmiş takriben 160 000 hektarın da henüz sulanmadığı anlaşılmaktadır.

Yazınızı tetkik ettikten sonra aşağıdaki sorularımın cevaplarını bulamadım:

1- Konya Ovaları Projeleri adı altında toplam olarak, 2 651 178 hektar sulanabilir arazi olduğuna ve bunun ancak 373 156 hektarının işletmeye açıldığı düşünülürse, daha takriben 2 milyon hektarın üzerinde sulanabilir arazi olduğu anlaşılmaktadır. Buna mukabil, aynı havzanın toplam su potansiyeli 6 059 hmküp/yıl olduğuna göre, toplam sulanabilir arazinin sulanabilmesi için daha ne kadar suya ihtiyaç vardır?
2- Bu araziler tamamen sulandığı takdirde elde edilecek ürünün türk ekonomisine katma değeri takriben ne kadardır? Bu hesap yapılmış mıdır?
3- Konya Ovaları Projesi'nde toplam sulanabilir arazinin sulanabilmesi için Manavgat Çayı sularının bir kısmının bu havzaya 1 100 metre terfi ettirilmesi için yapılması gereken yatırım ve ihtiyaç olan elektrik gücü ne kadardır? Bu elektrik gücünün Manavgat Çayı'nın üzerinde kurulacak yeni bir barajdan veya herhangi bir kaynaktan karşılanmasının maliyeti ne kadar olacaktır?
4- İhtiyaç olan suyun terfi edilmesinin teknik olarak imkansız olduğu görüşüne katılmak mümkün değildir. Su, 1 100 metre pek tabii ki terfi ettirilir. Hele sizin tecrübenizdeki bir kişi için böyle bir teknik imkansızlıktan bahsetmek herhalde mümkün değildir. Olsa olsa, yapılacak yatırım maliyetinin elde edilecek katma değer karşısında fizibilitesinin olmadığı iddia edilebilir ki, yazınızdan böyle bir hesabın yapılmamış olduğunu anlıyorum.

Ve, böyle bir fizibilitenin ciddi ve tatmin edici bir şekilde yapılması konusunu tetkiklerinize rica ediyorum."

Konuyla ilgili olarak verilen cevapların tatmin edici bulunmaması üzerine, aşağıda metni bulunan 04.09.2003 tarihli üçüncü mektup DSİ Genel Müdürü Sayın Veysel Eroğlu'na gönderilmiştir:

"Manavgat Çayı sularının bir kısmının terfi edilerek Konya –Karaman Ovalarının sulanması konusundaki yazışmalarımıza ilaveten, konuda uzman teknik arkadaşlarımızın yapmış olduğu kaba hesapları bilgilerinize sunuyorum:

Manavgat- Karaman arası mesafe olarak yaklaşık 420 km olarak hesap edilmiş olup, rakım ise 0-1030 metre olarak alınmıştır. Bu kabullere uygun olarak, yıllık 50 milyon ton (günlük yaklaşık 100 bin metreküp suyun taşınması için 46 inç (15.9 mm) et kalınlığında boru hattı, 1. sıfır noktasında, diğeri ise 200. kilometrede 2 adet pompa istasyonu gereklidir. Bu pompa istasyonlarının toplam gücü ise 35 bin hp (26 bin kw) civarında olacaktır.

Yıllık 50 milyon ton su taşıma kapasitesine sahip olan sistemin yatırım maliyeti (Capex) ise yine kaba bir hesapla elektrikle çalışan pompalarla 325 milyon dolar civarında, doğalgazla çalışan pompalar kullanıldığı takdirde 350 milyon dolar civarında olacaktır.

Metreküp başına eneji maliyetine gelince; pompaların doğalgaz ile çalışan pompalar olması önemlidir. Bu pompalar ile işletme maliyeti, elektrikli pompalara nazaran neredeyse onda bir (1/10) civarında olmaktadır.

DSİ'nin bütün pompalarını doğalgaz ile çalışır duruma getirmesi, aynı durumun İSKİ ve ASKİ'ye de tavsiye edilmesi son derece faydalı olacaktır.

Bu mega projenin Konya ve Karaman Ovalarında yaratacağı katma değer dikkate alınırsa, böyle bir projenin realize edilmesi yönetiminiz altındaki DSİ'nin döneminize imza atan ve iz bırakan bir proje olacağı ortadadır."

14.06.2004 tarihinde Dünden Bugüne Tercüman Gazetesi'nde yayınlanan röportajınızda kullandığınız "İç Anadolu"yu sulumak lazım" şeklindeki beyanatınız üzerine zat-ı alinize aşağıdaki mektubu göndermiştim:

"Dünden Bugüne Tercüman Gazetesi'nde bugün yayınlanan röportajınızı okudum. Röportajınızın başlığı çarpıcı: "İç Anadolu'yu sulamak lazım". Röportajınızda da şu cümlelere yer veriyorsunuz:

" Tabii, olumsuzluklar var. Ama ben Sami Güçlü'nün nihai hedefi, İç Anadolu'yu sulamak zorundayız. Çünkü niye? Esas GAP'a nispetle çok büyük alanlarımız ve çok daha büyük nüfus kitlemiz, üstelik bu ülkenin ana omurgasının yattığı, yani denge unsuru olarak ümidimiz ve istikbalimiz olarak da ana gövdenin yattığı bu yerin ekonomik seviyesinin yükseltilmesinin bir başka yolu yok. Dolayısıyla İç Anadolu'da, Sivas'tan Denizli'ye kadar olan kısmın sulanması ile ilgili proje, bu ülke mühendislerinin ve tarımla ilgili insanlarının birinci derecede sorumlulukları olarak görüyorum. Benim idealim bu. GAP, gerekli şartlar itibarıyla buna çok hazır. Orada peşi peşine barajlar var. Sulanmaya hazır çok uygun bir alanımız var. Gerekli şartlar itibarıyla buna çok hazır."

Bu satırlarınızı okuyunca hem sevindim, hem de çok üzüldüm.

Allah aşkına, siz 18 aydır iktidarda değil misiniz? 18 ay bazı konuları ele almak ve başlatmak için az bir zaman mı?

GAP'ın siyasi uzantılarına, Özal'ın GAP meselesini neden belirli bir zamanda "topukladığını", PKK meselesinin GAP'ın zamanlaması ile alakası olup olmadığını bir tarafa bırakalım ama, İç Anadolu'nun sulanması projesine hep beraber sahip çıkalım.

Şimdi size anlatacaklarım var:

DSİ Genel Müdürü Veysel Eroğlu'na 23.06.2003 tarihinde yazdığım ve kopyasını size yolladığım mektubu hatırlıyor musunuz? İç Anadolu'nun özellikle Konya- Karaman Ovalarının sulanması meselesini, ben DSİ Genel Müdürü Veysel Eroğlu'nu İstanbul'dan tanıdığım için, 24.06.2003 tarihinde, kendisine yazdığım bir mektupla gündeme getirmeye çalıştım. DPT'nin tozlu raflarında Manavgat'tan terfi ettirilecek su ile Konya Ovası'nın sulanması projesi var. Kendisinden (yanlışlığını sonradan kendisinin de kabul ettiği) menfi bir cevap aldım. Sonraki görüşmemizde "evet, bu iş olabilir ama Manavgat'ın suyunu satacağız. Karıştırma" dedi.

Manavgat'ın günde 400 bin metre küp suyu var. Satacağımız su belki bunun yarısı. "Satacağımız" sözü de yanlış. Zira suyun yüksek nakliye bedellerini kapatabilmek için neredeyse bedavaya vermeye hazırız. Hadi, suyun yarısını siyaseten verdik diyelim, diğer yarısını Konya ve Karaman Ovalarına terfi ettirmemek akıl almaz bir hata ve ihmal. Ben, bu konuda çok tecrübeli mühendislere çok kaba bir hesap da yaptırdım. Günde 100 bin metre küp ham suyun bin metre terfi ettirilmesi ve açık alanda depolanması; bugünkü gelişmiş doğalgazla çalışan pompalarla (hırsızlık yapılmazsa) 350 milyon dolar civarında. Bu paraya sulama ve dağıtım şebekesi dahil değil

Şimdi Sayın Güçlü,

Bir bakanımız ve dostumuz olarak soruyorum: Dış kredisi çok rahatlıkla bulunacak 1 milyar dolarlık bir yatırımla Manavgat'ın suyunu, Konya-Karaman ovalarına terfi ettirmek mi

daha öncelikli, yoksa, 2.5 milyar dolara İstanbul'un tüpgeçidini veya 1.5 milyar dolara İspanyollar'a yaptırılan Ankara-İstanbul tren hattı mı daha öncelikli?

Konuyla ilgili yazışmaların bir kopyasını ek'te yolluyorum. Bakan olmanın ötesinde bir Konya Milletvekili olarak da bu konuya sahip çıkmanızı ve başarırsanız hakikaten tarihe geçmenizi bekliyorum."

13.10.2004 tarihli Referans Gazetesi'nde, Metin Can imzalı, "Tahıl ambarı Konya Ovası 6 yıl sonra susuz kalacak" başlıklı bir haber yer almıştır.

Haberde, Konya Ticaret Borsası Başkanı Mehmet Kara ile Konya DSİ Bölge Müdür Yardımcısı Mevlüt Pınarkapı'nın, yeni projelerin hayata geçirilmediği takdirde, Konya Ovası'nın 2010 yılından sonra susuz kalacağı iddiasına yer verilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki soruma cevap verilmesini arz ederim:

Soru:

Manavgat Suyu'nun 100 ila 200 metre terfi ettirilerek Konya ve Karaman Ovalarının sulanması projesine ne zaman başlanılacaktır?